

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ КОМУНІКАЦІЇ, РЕКЛАМИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики

В.В.Костюк

(підпис)

« » 2020

ПУБЛІЦИСТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 061 журналістика

освітньо-професійна програма журналістика

Укладач

Чернявська Людмила Віталіївна, к.філол.н, доцент

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теорії комунікації,
реклами та зв'язків із громадськістю

Протокол № 1 від "25" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

В.В.Березенко

(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Голова науково-методичної ради
факультету

(підпис)

Н.В.Романюк

(ініціали, прізвище)

2020 рік

P1LmZlq_MelbPIaR15f0j2dGi6ZhhtcGxH_0MybhR34po8Gllksw3rkODgdIsrYb4pllk-jE13j4huQZm1jbyAK_3CMG4EeOMuoiMvYqwnLdd7759qK0&sig=AHIEtbS279V28lba-XLcrlmqiiAto5wGw.

2. Каминский П. Принципы исследования публицистики на современном этапе. URL: https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:uhR6TBk3IngJ:sun.tsu.ru/mminfo/000063105/fil/01/image/97-105.pdf+%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F+%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8+%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0&hl=uk&gl=ua&pid=bl&srcid=ADGEESid7NNubC_dit7cMkYqzO3rh8gtugg2hhznxm1ILrqMkpTFBEbEgbfKL5SRDETdP4XHafKSh6PzoaOA-2Jb7-CYpVBzvTb7Cuo0ebi6WsHxLmg_KAS1o-qTZKRuIkKO7051VMkT&sig=AHIEtbRSWJh2uqTfNc4ERMq3p_91KVy6mQ.
3. Лось Й. Бачити великі істини (тенденції розвитку публіцистики). URL: http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/PART-1_3.htm
4. Трачук Т. Розвиток теорії публіцистики протягом 60-80-х рр.. XX ст.: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1900>
5. Скуленко М. Убеждающее воздействие публицистики (Основы теории). URL: <http://constitutions.ru/archives/2012>
6. Чернявська Л. Теорія та історія публіцистики. Навчальний посібник для студентів магістратури факультету журналістики. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 90 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/393566/>

Погоджено

з навчальним відділом

О. В. Пилипенко
« 31 » серпня 2020 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ КОМУНІКАЦІЇ, РЕКЛАМИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету журналістики

_____ В.В.Костюк
(підпис)

«_____» _____ 201_____

ПУБЛІЦИСТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів

спеціальності 061 журналістика

освітньо-професійна програма журналістика

Укладач **Чернявська Людмила Віталіївна, к.філол.н, доцент**
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теорії комунікації,
реклами та зв'язків із громадськістю

Протокол № 1 від "27" серпня 2020 р.
Завідувач кафедри

_____ В.В.Березенко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол № 1 від "27" серпня 2020 р.
Голова науково-методичної ради
факультету

_____ Н.В.Романюк
(підпис) (ініціали, прізвище)

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 «Журналістика» (шифр і назва)	Вибір студента	
		Цикл дисциплін вибіркова	
Розділів – 2	Спеціальність 061 «Журналістика»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		4-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-професійна програма Журналістика	12 год.	
		Практичні	
		24 год.	
	Рівень вищої освіти: бакалаврський	Самостійна робота	
		54 год.	
		Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія публіцистики» - опанування теоретичних засад публіцистики, осмислення історичних фактів розвитку публіцистики, а також осмислення фактів сучасної української публіцистики та перспектив її розвитку.

Основними **завданнями** викладання дисципліни «Теорія публіцистики» є: навчити орієнтуватись у структурно-змістових особливостях публіцистичного тексту, сучасних тенденцій та окремих історичних моментах розвитку публіцистичної майстерності; виробити у студентів об'єктивний погляд на публіцистику як повноцінну галузь сучасного теле- і радіо дискурсу, газетного дискурсу; поглибити знання студентів щодо категоріального апарату теорії публіцистики, зв'язку публіцистики із журналістикою, медіакритикою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- головні поняття й категорії в їх історичному розвитку та сучасному значенні;
- національні джерела української публіцистики;
- передумови виникнення публіцистики взагалі, стан її розвитку в діахронічному і синхронічному аспектах;
- головні засади та ідеї праць провідних представників українського друкованого слова;

уміти:

- застосовувати знання для створення сучасного публіцистичного тексту;
- аналізувати історико-публіцистичні явища;
- мати навички наукового підходу до теорії публіцистики.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій до своєї професійної діяльності;
- здатність давати оцінку здобутим знанням з точки зору можливості застосування їх у професійній діяльності;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Міждисциплінарні зв'язки.

Світові інтеграційні процеси, потужний науково-технічний прогрес, високий розвиток мультимедійних технологій зумовили глобалізацію інформаційної сфери, що вплинуло й на формування українського медіапростору та становлення інформаційної індустрії в Україні.

Освоєння курсу передбачає актуалізацію міжпредметних зв'язків всього журналістського циклу, вимагаючи пильної уваги до руху національної преси. Курс передбачає розгляд ідей, принципів (змісту) публіцистичних творів, їх поетики (форми) в осмисленні, інтерпретації публіцистів, розгляд полемік і дискусій в поточній журналістиці, аналіз жанрово-композиційних, стильових вимірів праць публіцистів, умов функціонування та структури преси. Медіакритика (яка в західній моделі журналістики постає як публіцистика) з'ясовує критерії та принципи аналізу й оцінки медіапродукту, виявляє актуальні проблеми медіапростору.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Структурно-змістові параметри публіцистики

Тема 1. Теоретичне осмислення публіцистики.

Поняття публіцистики, її специфіка. Публіцистика у широкому і вузькому значеннях слова. Сфери функціонування публіцистики (за М.Титаренко): художня публіцистика (В.Шкляр, Г.Вартанов), світоглядна публіцистика (Й.Лось), публіцистика як сфера журналістики (В.Здоровега). Дієвість і ефективність публіцистики. Фактори впливу на аудиторію. Функції публіцистики. Аргументація в публіцистиці. Аргументація в публіцистиці. Цільова аудиторія публіцистики і схема побутування публіцистичного твору. Риси публіцистичності як виражальної якості і способу відображення. Проблеми історичних пошуків і сучасних переосмислень.

Тема 2. Публіцистика в системі сучасної журналістики

Публіцистика і журналістика: спільне й відмінне. Медіаекологія та світоглядна публіцистика. Публіцистика серед інших видів творчості: публіцистика і література; публіцистика і літературна критика, публіцистика і журналістика, публіцистика і медіакритика. Публіцистика в системі глобалізаційних тенденцій. Антиглобалізаційна тематика сучасної української публіцистики. Сучасні тенденції розвитку публіцистики.

Тема 3. Світоглядна публіцистика.

Поняття світоглядної публіцистики. Світоглядна публіцистика в системі вітчизняної публіцистики. Світоглядна публіцистика в системі інформаційного суспільства. Світоглядна та концептуальна публіцистика: проблеми дефініцій.

Тема 4. Образ автора в сучасній публіцистиці. Сучасні автори України

Образ автора і особистість публіциста. Роль автора. Специфіка публіцистичного бачення дійсності. Публіцист і його текст. Образ автора як центральний елемент поетики публіцистичного твору. Типи авторської оповіді. Аналіз (з позиції авторського підходу) сучасних публіцистичних текстів (на матеріалі наукових і художніх часописів України)

Розділ 2. Тенденції розвитку сучасної публіцистики

Тема 5. Націєтворча українська публіцистика періоду Незалежності України

Поняття національної ідеї в українському гуманістичному дискурсі. «Українська національна ідея» Д. Павличка. Національна ідея на сторінках української преси періоду від здобуття Незалежності до сьогодення. Націєтворчий потенціал регіональної журналістики. Публіцистика П.Юрика.

Тема 6. Проблематика сучасної української публіцистики

Сучасна історична та філософська публіцистика від здобуття Незалежності до сьогодення. Радіопередачі Т.Прохаська на радіо «Галичина ФМ». Проблематика публіцистики сучасних авторів (О.Забужко, Ю.Андрухович, В.Медведя, Ю.Іздрика та ін.).

Тема 7. Публіцистика «Революції Гідності»

Публіцистика українських блогерів та журналістів (блоги, соціальні мережі). «Літопис Самовидців» за редакцією О.Забужко. Соня Кошкіна «Майдан». «Революція гідності» Спецпроект ICTV. «Майдан від першої особи. 45 історій Революції гідності».

Тема 8. Актуальна проблематика української публіцистики

Євроінтеграція, АТО, анексія Криму – основні теми української публіцистики. Надія Савченко «Сильне ім'я Надія». Сергій Лойко «Аеропорт». Олег Пономар «Вітрина». Тарас Березовець «Анексія: Острів Крим», Євгеній Положій «Іловайськ». Публіцистика у логах та в соціальних мережах (Свирид Опанасович, Олег Пономар, Денис П'ятигорець). Телевізійні проекти: «Аеропорт. Донецьк. Кіборги» («Інтер»), «Хорообрі серця» («2+2»), «Історія нескорених».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	пр	сам. роб.
1	2	3	4	5
Розділ 1. Структурно-змістові параметри публіцистики				
Тема 1. Теоретичне осмислення публіцистики		2	2	10
Тема 2. Публіцистика в системі сучасної журналістики		1	3	7
Тема 3. Світоглядна публіцистика		1	3	10
Тема 4. Образ автора в сучасній публіцистиці. Сучасні автори України		2	2	8
Разом за розділом 1		6	12	35
Розділ 2. Тенденції розвитку сучасної публіцистики				
Тема 5. Націєтворча українська публіцистика періоду Незалежності України		2	4	6
Тема 6. Проблематика сучасної української публіцистики		2	4	6
Тема 7. Публіцистика «Революції Гідності».		2	2	7
Тема 8. Актуальна проблематика української публіцистики			2	
Всього за розділом 2		6	12	19

5. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

теми з/прогр.		годин
1	Теоретичне осмислення публіцистики	2
2	Публіцистика в системі сучасної журналістики	1
3	Світоглядна публіцистика	1
4	Образ автора в сучасній публіцистиці. Сучасні автори України	2
5	Націєтворча українська публіцистика періоду Незалежності України	2
6	Проблематика сучасної української публіцистики	2
7	Публіцистика «Революції Гідності»	2
Разом		12

6. Теми практичних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичне осмислення публіцистики	2
2	Публіцистика в системі сучасної журналістики	3
3	Світоглядна публіцистика	3
4	Образ автора в сучасній публіцистиці. Сучасні автори України	2
5	Націєтворча українська публіцистика періоду Незалежності України	2
6	Проблематика сучасної української публіцистики	4
7	Публіцистика «Революції Гідності».	2
8	Актуальна проблематика української публіцистики	2
Разом		24

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичне осмислення публіцистики	10
2	Публіцистика в системі сучасної журналістики	7
3	Світоглядна публіцистика	8
4	Образ автора в сучасній публіцистиці. Сучасні автори України	10
5	Націєтворча українська публіцистика періоду Незалежності України	7
6	Проблематика сучасної української публіцистики	6
7	Публіцистика «Революції Гідності».	6
8	Актуальна проблематика української публіцистики	7
Разом		54

Індивідуальне практичне завдання

Індивідуальне завдання полягає у самостійній підготовці публіцистичного твору. Орієнтовна тематика:

1. Культурний простір творення національної ідентичності.
2. Віра і мова як основа творення національної держави.

Види контролю і система накопичення балів

Контроль навчальної діяльності здійснюється за допомогою системи оцінювання за 100-бальною шкалою, за результатами поточного і підсумкового контролю.

Співвідношення між поточним і підсумковим контролем у загальній оцінці навчальної діяльності студента з дисципліни становить 60:40:

- максимальна кількість балів за результатами поточного контролю – 60;

- максимальна кількість балів за підсумковий контроль (залік) – 40.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови набору не менше 35 балів із 60 поточних.

Атестація складається із:

1. Підготовка і участь у обговореннях питань до практичних занять (по 2 бали за 5 занять) - 10 балів за розділ.

2. Участь у творчих практичних завданнях (2 або 3 бали – залежно від виду завдань за 5 занять) – 12 балів за розділ.

3. Контрольне тестування за результатами вивчення теоретичного матеріалу Розділу 1 – 8 балів.

4. Контрольне тестування за результатами вивчення теоретичного матеріалу Розділу 2 – 8 балів.

Залікова оцінка складається із тестування, яке максимально оцінюється у 15 балів, ще 25 балів студенти можуть отримати за виконання індивідуального практичного завдання, де 5 балів за презентацію і захист роботи. Виконання індивідуального практичного завдання дає можливість студентам продемонструвати набуті навички і вміння.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		

FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2000. 180 с.
2. Лось Й. Публіцистика і тенденції розвитку світу. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2007. 356 с.
3. Михайлин І. Журналістика як всесвіт. Харків: Прапор, 2008. 512 с.
4. Парцей М. Авторський фактор у публіцистиці. Львів, 1990. 200 с.

Додаткова:

1. Бажан О. Інтелектуальний опір в Україні (кінець 50-80-ті роки). *Сучасність*. 2006. № 2. С.83-95.
2. Балда Т. Публіцистика – авангард духу. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2004. Вип..25. С.149-154.
3. Кашей І. Интертекст в публіцистике. *Вісник ХНУ. Серія Філологія*. Вип..33. 2001. С.220-223.
4. Мямліна А. Міфологічне мислення і публіцистика *Держава і регіони. Серія. Гуманітарні науки*. 2007. № 2.
5. Полянський І. Світоглядна і розслідувальна публіцистика України: концептуальний погляд на їх функціональну спроможність. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2004. Вип..25. С.130-135.
6. Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
7. Серажим К. Структура публіцистичного тексту: загальні підходи до текстологічного аналізу. *Наукові записки Інституту журналістики*. Т.1. С.103-114.
25. Титаренко М. Світоглядна публіцистика: спроба полемічного дискурсу. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2006. Вип..28. С.118-134.

Інформаційні ресурси:

1. Басенко А. Соціальні функції та сутність публіцистичної творчості. URL: https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:dLvCHwFD9CYJ:www.nbuiv.go.ua/portal/Natural/nvnu/filolog/2010_21/R2/Basenko.pdf+%D1%84%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B8+%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8&hl=uk&gl=ua&pid=bl&srcid=ADGEESgIo2P5tjtbBxdZ_ARS P1LmZlq_Me1bPlaR15f0j2dGi6ZhhtcGxH_0MybhR34po8GllksW3rkODgdIsr

[Yb4pllk-](#)

[jE13j4huQZm1jbyAK_3CMG4EeOMuoiMvYqwNLdd7759qK0&sig=AHIEtbS279V28lba-XLcrlmqiiAto5wGw.](#)

2. Каминский П. Принципы исследования публицистики на современном этапе. URL: https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:uhR6TBk3IngJ:sun.tsu.ru/mminfo/000063105/fil/01/image/97-105.pdf+%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F+%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8+%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0&hl=uk&gl=ua&pid=bl&srcid=ADGEESid7NNubC_dit7cMkYqzO3rh8gtugg2hhznxm1ILrqMkpTFBEbEgbfKL5SRDEtdP4XHAfKSh6PzoaOA-2Jb7-CYpVBzvTb7Cuo0ebi6WsHxLmg_KASlo-qTZKRuIkKQ7051VMkT&sig=AHIEtbRSWJh2uqTfNc4ERMq3p_91KVy6mQ.
3. Лось Й. Бачити великі істини (тенденції розвитку публіцистики). URL: http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/PART-1_3.htm
4. Трачук Т. Розвиток теорії публіцистики протягом 60-80-х рр.. XX ст.: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1900>
5. Скуленко М. Убеждающее воздействие публицистики (Основы теории). URL: <http://constitutions.ru/archives/2012>
6. Чернявська Л. Теорія та історія публіцистики. Навчальний посібник для студентів магістратури факультету журналістики. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. 90 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/393566/>

Погоджено

з навчальним відділом

« _____ » _____